

Modelaanvraagformulier Vangnetuitkering Participatiewet over 2017

Gemeenten ontvangen op grond van de Participatiewet budget voor bijstandsuitkeringen en loonkostensubsidies. Gemeenten die een tekort hebben kunnen onder voorwaarden in aanmerking komen voor een vangnetuitkering. De voorwaarden zijn niet ieder jaar hetzelfde, kijk daarom op de website: www.toetsingscommissievp.nl. Op deze website kunt u ook meer informatie vinden over de aanvraagprocedure en de deadline voor het indienen van een complete aanvraag voor 15 augustus 2018.

Een verzoek Vangnetuitkering Participatiewet over 2017 kan uitsluitend via dit door de minister vastgestelde aanvraagformulier worden ingediend. Onderaan dit formulier staat meer achtergrondinformatie bij dit formulier, o.a. over de aanvraagprocedure, de wet- en regelgeving, de relatie met jaarcijfers (SiSa verantwoording) en de ondersteuning vanuit Divosa.

Dit formulier bestaat uit twee gedeeltes:

1. De verklaring van het college en de toelichting op de verklaring
2. De instemming van de gemeenteraad

Bij gedeelte 1 (verklaring college) kiest u tussen 1a of 1b:

- 1a: uw gemeente is zowel over 2015 als over 2016 geen vangnetuitkering verleend.
- 1b: uw gemeente is over 2015 en/of over 2016 wel een vangnetuitkering verleend.

Zowel 1a als 1b bestaat uit vier onderdelen: A, B, C en D. Het gaat om de verklaring van het college (onderdeel D) en een toelichting van het college op deze verklaring. Deze toelichting gebeurt aan de hand van drie vragen (onderdelen A, B en C). Na iedere vraag volgt een tekstveld om het antwoord in te voegen. U kunt hierin tekst en eventueel tabellen of grafieken invoegen. Hierin kan ook worden aangegeven op welke brondocumenten, die eventueel in de gemeenteraad zijn besproken, de aanvraag is gebaseerd. U kunt geen bijlagen toevoegen aan deze aanvraag.

Het formulier gaat door op de volgende bladzijde.

1a. Verklaring college bij eerste verzoek

Indien uw gemeente zowel over 2015 als over 2016 geen vangnetuitkering is verleend, vult u 1a in en laat u 1b leeg. 1a bestaat uit de volgende vier onderdelen:

- A. Analyse van de oorzaken van het tekort
- B. Uitgevoerde maatregelen om het tekort te reduceren
- C. Beoogde effect van de genoemde maatregelen
- D. Ondertekening

Het college van de tekortgemeente verklaart dat zij maatregelen heeft getroffen om tot tekortreductie te komen en geeft daarop een toelichting door het invullen van de onderdelen A, B en C. Bij D volgt ondertekening door het college van de gemeente. Alle onderdelen moeten worden ingevuld. Bij A, B, en C moet de 'hoofdvraag' (de vet gedrukte zin) worden beantwoord. De subvragen (de bullets direct onder de vraag) zijn suggesties voor gemeenten waar bij de beantwoording op in kan worden gegaan. Deze zijn dus facultatief. De vragen B en C staan toegelicht in een tekstbox.

A. Analyse van de oorzaken van het tekort

Geef in onderstaand tekstveld een analyse van de oorzaken van het tekort.

- Kunt u de omvang van het tekort betrekken bij uw analyse?
- Kunt u aangeven op welke moment het college heeft gesignaleerd dat een tekort zal ontstaan?
- Wilt u in uw analyse van de oorzaken de nadruk leggen op factoren die door het college kunnen worden beïnvloed? De analyse betreft dus vooral de ontwikkelingen in de uitgaven van de gemeente.
- U kunt hierbij gebruik maken van de rekentool verdeelmodel bijstandsbudgetten 2017¹ en/of de Benchmark van Divosa¹.

Tekstveld voor antwoord gemeente

Klik of tik om tekst in te voeren.

B. Uitgevoerde maatregelen om het tekort te reduceren

Omschrijf in onderstaand tekstveld welke maatregelen zijn uitgevoerd om een bijdrage te leveren aan het reduceren van dit tekort.

- Geef waar mogelijk en voor zover relevant de relatie tussen oorzaken en maatregelen.
- U kunt in uw antwoord verwijzen naar eerder genomen maatregelen. Indien mogelijk kunt u de effecten van eerder genomen maatregelen betrekken bij de maatregelen die u nu treft.
- U kunt in uw antwoord onderscheid maken tussen maatregelen genomen in 2017-2018 en maatregelen uit eerdere jaren.

- U kunt hierbij ook de maatregelen aangeven die in het kader van de aanpak van uw arbeidsmarktregio worden gedaan.
- U kunt bij het noemen van de maatregelen ook de samenhang met andere maatregelen of effecten in het sociale domein benoemen.

Toelichting bij B

- De maatregelen kunnen worden getroffen vanaf het moment dat het tekort bekend is of dat men vanuit een prognose het tekort ziet aankomen, tot uiterlijk de datum van inlevering van het verzoek (15 augustus 2018).
- Er zijn meerdere factoren die een invloed hebben op de ontwikkeling van het tekort. Om die reden wordt gesproken van een *bijdrage* aan de reductie van het tekort.

Tekstveld voor antwoord gemeente

Klik of tik om tekst in te voeren.

C. Beoogde effect van de genoemde maatregelen

Omschrijf in onderstaand tekstveld het beoogde effect van de genoemde maatregelen, die een bijdrage leveren aan het reduceren van het tekort. Hierbij gaat het dus om een indicatie.

- U kunt een inschatting van het beoogde effect kwantitatief uitdrukken en als dat niet mogelijk is kunt u het beoogde effect kwalitatief uitdrukken. Onder kwantificering wordt verstaan: de beoogde opbrengst in minder uitkeringen respectievelijk in het beoogde besparingsbedrag.
- U kunt de beoogde effecten presenteren per maatregel of als dat niet mogelijk is voor meerdere maatregelen gezamenlijk.

Toelichting bij C

- De toetsingscommissie geeft geen oordeel over de mate van effectiviteit van de maatregelen. De toetsingscommissie beoordeelt of een antwoord wordt gegeven op de hoofdvraag (vet gedrukt).
- Bij deze vraag wordt verwacht dat het college inzichtelijk maakt dat het maatregelen treft waarmee het college beoogt/verwacht dat deze bijdragen aan een reductie van het tekort.

Tekstveld voor antwoord gemeente

Klik of tik om tekst in te voeren.

D. Ondertekening

Een verzoek tot vangnetuitkering dient door het college van burgemeester en wethouders te worden ingediend, ook indien de uitvoering van de Participatiewet aan een samenwerkingsverband is overgedragen (meer informatie hierover in de toelichting onderaan het formulier). De ondertekening geschiedt door burgemeester en secretaris.

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente [zet hier de naam van uw gemeente] verklaart dat het voor 15 augustus 2018 de genoemde maatregelen heeft getroffen om te komen tot tekortreductie.

Datum: _____

De secretaris,

Naam van de ondertekenaar:

De burgemeester,

Naam van de ondertekenaar:

1b. Verklaring college bij een volgend verzoek

Indien uw gemeente over 2015 en/of over 2016 een vangnetuitkering is verleend, vult u 1b in en laat u 1a leeg. 1b bestaat uit de volgende vier onderdelen:

- A. Analyse van de oorzaken van het tekort
- B. Uitgevoerde *interne en externe* maatregelen om het tekort verder te reduceren
- C. Beoogde effect van de genoemde maatregelen
- D. Ondertekening

Het college van de tekortgemeente verklaart dat zij interne en externe maatregelen heeft getroffen om tot verdere tekortreductie te komen en geeft daarop een toelichting door het invullen van de onderdelen A, B en C. Bij D volgt ondertekening door het college van de gemeente. Alle onderdelen moeten worden ingevuld. Bij A, B, en C moet de 'hoofdvraag' (de vet gedrukte zin) worden beantwoord. De subvragen (de bullets direct onder de vraag) zijn suggesties voor gemeenten waar bij de beantwoording op in kan worden gegaan. Deze zijn dus facultatief. De vragen B en C staan toegelicht in een tekstbox.

A. Analyse van de oorzaken van het tekort

Geef in onderstaand tekstveld een analyse van de oorzaken van het tekort.

- Kunt u de omvang van het tekort betrekken bij uw analyse?
- Kunt u aangeven op welk moment het college heeft gesignaleerd dat (opnieuw) een tekort zou ontstaan?
- Wilt u in uw analyse van de oorzaken de nadruk leggen op factoren die door het college kunnen worden beïnvloed? De analyse betreft dus vooral de ontwikkelingen in de uitgaven van de gemeente.
- U kunt hierbij gebruik maken van de rekentool verdeelmodel bijstandsbudgetten 2017¹ en/of de Benchmark van Divosa^{II}.
- De mate van effectiviteit van maatregelen uit voorgaande jaren, kan eveneens van invloed zijn op de omvang van het tekort. Kunt u hier in de analyse op ingaan?

Tekstveld voor antwoord gemeente

De gemeente Gouda heeft in 2017 een extern onderzoek laten uitvoeren door adviesbureau Nautus omtrent de omvang en oorzaken van het tekort op het Pw-budget. Zij hebben hierbij gebruik gemaakt van diverse onderzoeken en bronnen, zoals de Divosa-benchmark, CBS en onderzoeken van het Ministerie SZW naar oorzaken voor tekorten en het verdeelmodel.

In de analyse die in de zomer van 2017 is opgesteld, is een prognose van het saldo op het Pw-budget opgenomen. De prognose van het saldo op het Pw-budget 2017 is gebaseerd op het definitieve Pw-budget 2017 en een inschatting van de lasten van de gemeente Gouda in 2017 op het moment van de analyse.

Het Pw-budget voor gemeente Gouda in 2017 bedraagt € 22.580.300, terwijl de uitgaven werden geschat op € 25.134.000. Dat betekent een geprognosticeerd tekort van € 2.553.700 ofwel 11,3%.

Eén van de oorzaken van het tekort is de ontwikkeling van de arbeidsmarkt in Gouda en omgeving. Aan de vraagzijde van de arbeidsmarkt zien we dat de ontwikkeling van de werkgelegenheid in Gouda achterblijft in vergelijking met de COROP-regio en Nederland. Wel neemt sinds dit jaar het aantal vacatures toe. Echter verbeteren de kansen op werk van bijstandsccliënten hierdoor niet direct, want aan de aanbodkant van de arbeidsmarkt zijn meerdere doelgroepen op zoek naar werk. Een relatief groot deel van deze mensen in Gouda is laagopgeleid. Dat zorgt ervoor dat de concurrentie tussen bijstandsccliënten en andere laagopgeleiden groot is, waardoor de kans op werk per individu beperkt is.

Wanneer we kijken naar de ontwikkeling van het bijstandsbestand in Gouda, zien we dat er net zoals in veel andere gemeenten een grote dynamiek in het bestand zit.

Het instroompercentage in Gouda ligt in 2015 en 2016 fors boven het landelijke gemiddelde. De hoge instroom bestaat net zoals landelijk voor een groot deel uit statushouders en nieuwe doelgroepen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt of met een arbeidsbeperking, waarvoor de gemeente met de komst van de Participatiewet verantwoordelijkheid draagt. Deze doelgroepen hebben veelal meer begeleiding en tijd nodig om uit te stromen naar werk. Dit vraagt een andere aanpak van de gemeente Gouda.

Tenslotte blijkt een deel van het tekort verklaard te worden doordat in het objectief verdeelmodel wordt uitgegaan van een lager aantal uitkeringen in Gouda ultimo 2015, dan in werkelijkheid het geval was.

In voorgaande jaren zijn er verschillende maatregelen genomen om het tekort terug te dringen. In 2015 is gestart met het programma Gouda aan de Slag. In 2016 stroomden ruim 400 mensen vanuit een uitkeringssituatie door naar een baan, waarvan 60% via het programma. Ook is 54% van het Werk en Ontwikkelcentrum (WOC) in 2016 uitgestroomd, waarmee de doelstelling ruim werd behaald. Er zijn meer garantiebanen en beschutte werkplekken gerealiseerd. Met een gezamenlijke aanpak met het UWV heeft gemeente Gouda de jeugdwerkloosheid teruggebracht van 458 in 2014 naar 341 in 2016.

Brondocument:

Rapport. Tekort op het Pw-budget 2017: analyse van mogelijke oorzaken, maatregelen gericht op terugdringing. Nautus. 22 september 2017.

B. Uitgevoerde maatregelen om het tekort verder te reduceren

Omschrijf in onderstaand tekstveld welke (aanvullende) interne en externe maatregelen zijn uitgevoerd om een bijdrage te leveren aan verdere reductie van het tekort. Maak in de beschrijving duidelijk wat interne en wat externe maatregelen zijn. Van het college wordt verwacht duidelijk aan te geven hoe externe inbreng leidde tot het nemen van bepaalde maatregelen. Zie de toelichting in de box op de volgende pagina.

- Geef waar mogelijk en voor zover relevant de relatie tussen oorzaken en maatregelen.

- U kunt in uw antwoord verwijzen naar eerder genomen maatregelen. Indien mogelijk kunt u de effecten van eerder genomen maatregelen betrekken bij de maatregelen die u nu treft.
- U kunt in uw antwoord onderscheid maken tussen maatregelen genomen in 2017-2018 en maatregelen uit eerdere jaren.
- U kunt hierbij ook de maatregelen aangeven die in het kader van de aanpak van uw arbeidsmarktregio worden gedaan.
- U kunt bij het noemen van de maatregelen ook de samenhang met andere maatregelen of effecten in het sociale domein benoemen.

Toelichting bij B

- Indien uw gemeente over 2015 en/of 2016 een vangnetuitkering is verleend, is sprake van een aanhoudend tekort. Indien het college over 2017 aanspraak wenst te maken op een vangnetuitkering moet het college verklaren dat interne en externe maatregelen zijn genomen om tot verdere tekortreductie te komen.
- Voorbeelden van externe maatregelen zijn onder andere consultatie of gebruik maken van goede voorbeelden van andere gemeenten, gebruik maken van een kennisgroep of leercirkel, gebruik maken van de signalen op basis van benchmarking, advies van adviesbureau of maatregelen die na aanleiding daarvan zijn geformuleerd. Indien maatregelen tot stand komen zonder inbreng van externen worden zij als intern aangemerkt. Indien maatregelen met een duidelijk herkenbare inbreng van externen (dus personen of organisaties buiten de eigen gemeente) tot stand komen, worden ze als extern aangemerkt. Van het college wordt verwacht duidelijk aan te geven hoe externe inbreng leidde tot het nemen van bepaalde maatregelen. Omschrijf hoe een externe maatregel tot stand is gekomen, hieruit moet blijken dat het college actief extern consultatie heeft verricht om te komen tot deze externe maatregel.
- De maatregelen kunnen worden getroffen vanaf het moment dat het tekort bekend is of dat men vanuit een prognose het tekort ziet aankomen, tot uiterlijk voor de datum van inlevering van het verzoek (15 augustus 2018).
- Er zijn meerdere factoren die een invloed hebben op de ontwikkeling van het tekort. Om die reden wordt gesproken van een *bijdrage* aan de reductie van het tekort.

Tekstveld voor antwoord gemeente

De gemeente Gouda heeft naar aanleiding van het tekort en de analyse over de mogelijke oorzaken van dit tekort een aantal aanvullende maatregelen opgesteld om het ontstane tekort te reduceren. Bij deze maatregelen, die moeten leiden tot een reductie van het tekort wordt onderscheid gemaakt tussen interne maatregelen en externe maatregelen. Bij interne maatregelen gaat het om maatregelen die de gemeente Gouda zelf heeft bedacht en ontwikkeld. Bij de externe maatregelen wordt uitgegaan van kennis en ervaring van andere gemeenten, kennisinstellingen en bureaus. Zo is bij het opstellen van deze maatregelen onder meer de 'top tien maatregelen om het beroep op de bijstand terug te dringen' die door Divosa is opgesteld meegenomen en onder verschillende initiatieven doorgevoerd. Daarnaast heeft gemeente Gouda zich bij de gehele aanpak laten ondersteunen door adviesbureau Nautus en de resultaten van de rekentool Pw-budget van het ministerie SZW.

De maatregelen leggen zich toe op drie terreinen: instroombeperking, uitstroombestemming en handhaving. Deze worden hieronder kort beschreven. In dit overzicht van maatregelen wordt expliciet aangegeven wanneer het een zogenaamde externe maatregel betreft.

Instroombeperking

De gemeente Gouda wil voorkomen dat personen voor wie een uitkering niet noodzakelijk is toch in de bijstand instromen. Uit de analyse naar oorzaken voor het tekort blijkt dat de instroom in de gemeente Gouda hoger ligt dan gemiddeld. De gemeente heeft al een aanpak aan de poort maar verwacht met de onderstaande maatregelen nog meer resultaat te kunnen behalen.

- Sinds 1 april 2017 is het vernieuwde Jobcenter gestart. In de nieuwe aanpak worden alle nieuwe aanvragers die kunnen werken, gedurende vier weken intensief begeleid naar betaald werk. Deze personen gaan direct na de melding aan de poort door naar het Jobcenter.
- In Gouda stromen relatief veel WW-ers door naar de bijstand. De voorlichtingsbijeenkomsten die in 2016 zijn gestart, zijn gestopt wegens capaciteitsproblemen. In 2017 is een nieuwe pilot gestart voor deze doelgroep. WW-ers die aan het einde van hun WW-rechten komen, worden actief benaderd om hen te wijzen op de veranderingen in inkomen en rechten en plichten wanneer zij na de WW-periode in de bijstand belanden. In aanvulling op de eerdere bijeenkomst wordt de doelgroep nu ook actief voorgesteld bij een uitzendbureau. Deze pilot is afgelopen juli gestart en voorgesteld wordt deze te intensiveren. Deze maatregel kan als extern worden aangeduid. We maken gebruik van kennis en ervaring van vergelijkbare projecten in Zutphen, Apeldoorn, Den Bosch en Enschede.
- Voortbordurend op de succesvolle aanpak van jeugdwerkloosheid in 2015 en 2016 heeft gemeente Gouda ingezet op een samenwerking met het praktijkonderwijs. Voor jongeren in het praktijkonderwijs en voortgezet speciaal onderwijs en jongeren zonder startkwalificatie biedt de gemeente ondersteuning bij een optimale aansluiting van onderwijs naar arbeidsmarkt, ter voorkoming van werkloosheid.
- De gemeente Gouda werkt aan het doorontwikkelen van de zogenaamde 'poort' (dit is het toegangspunt bij een uitkeringsaanvraag). De gemeente Gouda is de poort efficiënter en doelgerichter aan het inrichten. Dit houdt in dat er wordt gewerkt aan een efficiëntere gegevens uitvraag. Door wijzigingen hierin wordt voorkomen dat klanten bij het verkeerde loket terecht komen. Daarnaast wordt onderzocht in welke mate handhaving van de verplichtingen (zowel doelmatigheid als rechtmatigheid) in het poortproces meer een rol gaat spelen.

Uitstroombestemming

De gemeente Gouda wil niet dat mensen langer gebruik maken van een bijstandsuitkering dan noodzakelijk. Werk of scholing gaan voor. Ook de maatregelen op het gebied van uitstroombestemming worden daarom geïntensiveerd. Daarnaast werd een aantal nieuwe maatregelen voorgesteld:

- De gemeente Gouda zet in op vereenvoudiging van de inzet van de loonkostensubsidie (LKS). Het blijkt dat werkgevers af zien van dit instrument door de regels er omheen. Vanaf september 2017 is daarom een pilot rondom de loonkostensubsidie gestart, waarin werkgevers de keuze hebben uit twee verschillende betalingsvarianten (maandelijks of periodiek). Door dit te versimpelen zou de LKS niet langer als een belasting moeten worden ervaren door werkgevers. Dit moet onder meer de nieuwe doelgroepen in de Participatiewet grotere kansen geven op werk. Uit de analyse naar de oorzaken voor het tekort blijkt dat deze groepen deels de bestandstoename verklaren. Opgemerkt wordt dat de Pw lasten niet dalen wanneer arbeidsbeperkten die geen uitkering hadden, (zoals bv. jongeren die direct van het Praktijkonderwijs naar beschermd werk worden begeleid en waarbij de werkgever gecompenseerd wordt met loonkostensubsidie.

- Voor een goede begeleiding van klanten is een actueel klantbeeld van alle klanten van belang. Daarmee wordt inzichtelijk wat de actuele ontwikkelmogelijkheden van de klant zijn. Daarnaast biedt het de ruimte om te controleren of beperkingen nog bestaan en of de situatie in het huishouden van de klant gewijzigd is. In 2017 is extra geïnvesteerd om doelgroepen die niet volledig bekend zijn in beeld te brengen. De focus ligt hierbij op langdurig werklozen die langer dan drie jaar een bijstandsuitkering ontvangen en op klanten met een langere afstand tot de arbeidsmarkt. Voor de eerste groep geldt dat als er meer inzicht is in de mogelijkheden van de klant, er ook actiever ingezet kan worden op het stimuleren van eigen kracht. Daarnaast kan de gemeente Gouda de klant op deze manier beter bemiddelen naar werk. Voor de tweede groep kan gekeken worden welke belemmeringen de klant heeft en in hoeverre deze verminderd of weggenomen kunnen worden. Dit vergroot voor beide groepen de kans dat zij uitstromen naar betaalde arbeid en geen beroep meer hoeven te doen op een bijstandsuitkering. Hiervoor worden de volgende stappen ondernomen:
 - In het kader van de pilot transparantie banenafpraak worden 300 klanten die mogelijk voor een doelgroep verklaring in aanmerking komen versneld in beeld gebracht;
 - Er worden 60 extra diagnosertrajecten bij werkbedrijf Promen ingezet om de mogelijkheden van klanten in beeld te brengen;
 - Er worden 200 extra screeningsgesprekken gevoerd (ca. 10% van het bijstandsbestand).
- In 2016 en 2017 heeft de gemeente Gouda in regionaal verband gewerkt aan een aanpak voor statushouders. Ondanks een regionaal projectleider via Divosa blijven de resultaten achter bij de verwachtingen. Voorgesteld werd nu om het door ontwikkelen van de aanpak daarom nu ook lokaal op te pakken. Twee klantmanagers van de gemeente Gouda richten zich nu expliciet op deze doelgroep. Het tekort is deels toe te schrijven aan toegenomen lasten voor de uitkeringen van statushouders.

Daarnaast was er geen resultaat uit het regionale Divosa-traject om statushouders naar werk te begeleiden. Daarom wilde de gemeente Gouda ook lokaal maatregelen nemen.

De gemeente wil in overleg met het ROC over de tijdstippen van inburgeringslessen of het aanbieden van digitale ondersteuning opdat werken beter gecombineerd kan worden met de verplichte inburgeringslessen. Leren en werken zijn beter te combineren als inburgeringslessen op een vast tijdstip en/of in de avonden plaatsvinden.

Deze maatregel kan als extern worden aangeduid. Vanwege de hogere instroom van statushouders, is samen met maatschappelijke partners en ondersteuning van Divosa op regionaal niveau uitwerking gegeven aan het Uitwerkingsakkoord Asielmigranten. Deze regionale medewerkers delen hun ervaringen en kennis vervolgens op landelijke schaal. De gemeente Gouda is een van de gemeenten die een projectleider levert om de samenwerking in de regio vorm te geven en te stimuleren.
- Het huidige aandeel klanten dat parttime werkt naast een uitkering in de gemeente Gouda ligt lager dan het landelijk gemiddelde. Hoe dit komt voor Gouda is niet te achterhalen; maar in het algemeen zijn de inkomsten uit parttime werk met name afhankelijk van de mate van belastbaarheid, het aantal uren dat een cliënt kan werken. In 2017 zal meer aandacht worden besteed aan het stimuleren van deeltijdwerk. Naast het stimuleren van het aannemen van deeltijdwerk, wordt onderzocht of klanten die al deeltijd werken dit kunnen uitbreiden. Op deze wijze worden klanten minder of zelfs geheel niet meer afhankelijk van een bijstandsuitkering. Het betreft hier maatwerk op individueel klantniveau. De gemeente is al een project gestart met Landal om meer uren werk voor de doelgroep van de gemeente te creëren.

- De gemeente Gouda heeft in 2017 als pilot een aantal matchingsdagen georganiseerd. De matchingsdagen zijn gericht op directe matching op openstaande vacatures. De dagen leiden tot extra uitstroom. Daarnaast leidt het tot inzicht in het klantenbestand. Dit is voor de gemeente reden om matchingsdagen structureel in te zetten, circa vier keer per jaar. Het doel van de matchingsdagen is het direct matchen van klanten naar actuele vacatures om uitstroom naar (duurzame) arbeid te realiseren. De dagen worden ingezet voor de meest kansrijke groep uitkeringsgerechtigden tussen de 18 en 49 jaar en in de toekomst ook voor 50-plussers. Ook hier betreft het een deels extern ingegeven maatregel. Vanuit de 'top tien maatregelen om de beroep op de bijstand terug te dringen' van Divosa wordt een dergelijke aanpak aanbevolen. Ook blijkt uit onderzoek in opdracht van het ministerie van SZW dat investeren in goede begeleiding en bemiddeling bij kansrijke klanten effectief is (Zie: Atlas voor gemeenten 2017. Van budget naar besteding. Verklaringen voor tekorten en overschotten op het gemeentelijke bijstandsbudget, Utrecht).

Handhaving

Ook het handhaven van de rechten en plichten van bijstandsgerechtigden kan bijdragen aan een reductie van het tekort op het Participatiewetbudget. Het opleggen van maatregelen, opsporen van fraude en eventueel stopzetten en terugvorderen van onterecht verstrekte uitkeringen draagt bij aan het terugdringen van het tekort op het Pw-budget.

Vanaf medio 2017 wordt de handhaving geïntensiveerd. Hierbij gaat het in elk geval om:

- Bij personen die al langdurig zijn aangewezen op een bijstandsuitkering worden huisbezoeken effectiever ingezet. Hierbij wordt gebruik gemaakt van risicoprofielen. De risicoprofielen worden opgesteld op basis van onderzoek en ervaringen in andere gemeenten. Ook worden zogenaamde 'DDS'-signalen actiever opgepakt. Dit zijn signalen voor mogelijke fraude of fouten die ontstaan wanneer het uitkeringssysteem aan de gemeentelijke basisadministratie wordt gekoppeld. Huisbezoeken zijn bedoeld ter controle, maar worden tevens ingezet om te controleren of een bredere dienstverlening noodzakelijk is.
- De gemeente Gouda voert op dit moment jaarlijks een themaonderzoek uit. Dit wordt verdubbeld. Het doel van deze onderzoeken is het opsporen van (onbewuste) fraude en onjuiste uitkeringsnormen door te focussen op bepaalde onderwerpen of kenmerken van een groep.
- In het afstemmingsoverleg met de sociale teams wordt meer uitleg gegeven over de rechten en plichten van bijstandsgerechtigden. Zo kunnen zij signaleren of de klanten die zij spreken, hieraan voldoen. Daarnaast wordt er een handelingsperspectief uitgewerkt over wat er moet gebeuren bij fraudesignalen.
- Bij het aanvragen van een uitkering wordt nog meer gelet op de rechtmatigheid. Hiermee kan instroom in de bijstand verminderd worden. Op korte termijn wordt ingezet op meer samenwerking tussen werk, inkomen en het Jobcenter. In lijn met de vernieuwing van de sociale dienst, komt het accent meer dan nu te liggen op eigen verantwoordelijkheid en benutting van talenten van uitkeringsgerechtigden.

Vrijwel alle eerdergenoemde maatregelen om het tekort te reduceren zijn in 2017 daadwerkelijk ingevoerd.

Hieronder geven we per maatregel kort de huidige stand van zaken weer (peildatum 1 maart 2018).

Instroombeperking

- Jobcenter: De wijzigingen in het jobcenter zijn doorgevoerd en zijn operationeel. De focus ligt nu meer op bemiddeling.
- Aanpak max WW: Er is een voorlichtingsbijeenkomst gehouden. Een volgende bijeenkomst is gepland.
- Samenwerking praktijkonderwijs: De gemeente Gouda heeft in 2017 de vastgelopen regionale aanpak meer naar zichzelf toe getrokken om directere begeleiding te kunnen bieden. Daarnaast is de monitoring versterkt.
- Doorontwikkeling poort: Deze maatregel is gedeeltelijk ingevoerd. Er zijn meer medewerkers aan de poort werkzaam. De efficiëntere gegevensuitvraag en de samenwerking met handhaving aan de poort zijn nog in ontwikkeling.

Uitstroombetovordering

- Vereenvoudiging loonkostensubsidies: Sinds eind 2017 zijn er drie verschillende vormen van loonkostensubsidies. De werkgever kan hierbij kiezen welke vorm het best aansluit op de eigen wensen en praktijk. De uitgaven aan loonkostensubsidies zijn verviervoudigd.
- Klant in beeld: Dit project zit nog in de opstartfase. De eigen aanpak is nog in ontwikkeling. Hierbij is van belang dat nog een eenduidige keuze gemaakt moet worden over de diagnose van de klant, klantbenadering en de vastlegging in systemen. Er is daadwerkelijk een inspanning geweest op de trajecten door Promen. Hieruit blijkt dat een groot deel van de klanten niet in staat is om al een stap richting werk te maken.
- Aanpak statushouders: Deze maatregel is deels ingevoerd. Er zijn twee klantmanagers die zich specifiek richten op statushouders en hierdoor gericht kunnen werken. De regionale projecten komen nog niet van de grond.
- Stimuleren parttime werk: Deze maatregel is deels ingevoerd. Met uitkeringsgerechtigden die een parttimebaan hebben in een zogenaamd niet risicoberoep zijn afspraken gemaakt en bekeken of urenuitbreiding mogelijk is.
- Matchingsdagen: Eind 2017 is er een matchingsdag georganiseerd waar kansrijke bijstandsgerechtigden direct bemiddeld werden.

Handhaving

- Handhaving zittend bestand: Signalen zijn effectiever opgepakt en er hebben meer huisbezoeken plaatsgevonden bij verdachte signalen.
- Thema-onderzoek: Er heeft een extra thema-onderzoek plaatsgevonden. Dit onderzoek betrof een onderzoek naar autobezit.
- Sociale teams: Deze maatregel is niet uitgevoerd. Wel is er aandacht voor handhaving in de casus overleggen van de sociaal teams.
- Doorontwikkeling poort: Deze maatregel is nog in ontwikkeling. De uitgangspunten voor het proces zijn vastgesteld, maar er zijn nog geen verdere acties ondernomen.

Brondocumenten:

- Rapport. Tekort op het Pw-budget 2017: analyse van mogelijke oorzaken, maatregelen gericht op terugdringing. Nautus. 22 september 2017.
- Raadsmemo. Volgende stap in "modernisering sociale dienst" en ontwikkelingen Participatiewet-budget 2017 en vangnetuitkering 2017. 25 april 2018.
- Raadsmemo. Nadere toelichting op aanvraag Vangnetuitkering 2017. 18 april 2018.
- Memo. Bevindingen resultaten vangnetmaatregelen 2017. Nautus. 16 april 2018.

C. Beoogde effect van de genoemde maatregelen

Omschrijf in onderstaand tekstveld het beoogde effect van de genoemde (aanvullende) interne en externe maatregelen, die een bijdrage leveren aan het *verder* reduceren van het tekort. Hierbij gaat het om een indicatie.

- U kunt een inschatting van het beoogde effect kwantitatief uitdrukken en als dat niet mogelijk is kunt u het beoogde effect kwalitatief uitdrukken. Onder kwantificering wordt verstaan: de beoogde opbrengst in minder uitkeringen respectievelijk in het beoogde besparingsbedrag.
- U kunt de beoogde effecten presenteren per maatregel of als dat niet mogelijk is voor meerdere maatregelen gezamenlijk.
- U hoeft geen onderscheid te maken tussen beoogd effect van interne maatregelen en beoogd effect van externe maatregelen.

Toelichting bij C

- In de regelgeving staat dat het college verklaart dat het interne en externe maatregelen heeft getroffen om tot *verdere* tekortreductie te komen. Het tekort verder reduceren betekent dat het college inzichtelijk maakt dat het maatregelen treft waarmee het college beoogt/verwacht dat deze bijdragen aan het verder reduceren van het tekort ten opzichte van voorgaande jaren.
- De toetsingscommissie geeft geen oordeel over de mate van effectiviteit van de maatregelen. De toetsingscommissie beoordeelt of een antwoord wordt gegeven op de hoofdvraag (vet gedrukt).

Tekstveld voor antwoord gemeente

Beoogde effecten

De gemeente Gouda heeft een groot aantal aanvullende maatregelen getroffen om het tekort op het Pw-budget te reduceren. De verwachting was dat deze maatregelen samen op jaarbasis leiden tot een omvang van het bijstandsbestand die 50 klanten kleiner is dan de prognose bij ongewijzigd beleid.

De maatregelen zijn ingevoerd in de loop van 2017 en hebben daardoor niet het gehele jaar effect gehad. Er is vanuit gegaan dat in 2017 nog een daling van 23 uitkeringsdossiers ten opzichte van juni 2017 gerealiseerd kon worden. In de onderstaande tabel is de verwachting weergegeven.

Tabel. Prognose effecten vangnetregeling 2017-2019

Peildatum	Prognose aantal uitkeringsdossiers
30 juni 2017	1873
31 december 2017	1850
31 december 2018	1800
31 december 2019	1750

Bron: gemeente Gouda.

Uitgaande van de bovenstaande prognose zal het tekort in 2017 dalen met ruim € 150.000 ten opzichte van de prognose. Vanaf 2018 zullen de uitgaven uit het Pw-budget jaarlijks met ruim € 700.000 dalen.

Behaalde effecten

Alle extra maatregelen hebben er samen met het staande beleid toe geleid dat het aantal uitkeringen eind december 2017 is gedaald tot 1.809. De doelstelling is hiermee ruimschoots behaald. De beoogde kostenreductie op de uitgaven vanuit het Pw-budget is echter niet behaald. Dit heeft met name te maken met de techniek van het prognosticeren en berekenen van correcties. Daarnaast waren er meer uitgaven dan verwacht voor loonkostensubsidies en voor de BBz-regeling.

Brondocument:

Memo. Bevindingen resultaten vangnetmaatregelen 2017. Nautus. 16 april 2018.

D. Ondertekening

Bij D volgt ondertekening. Een verzoek tot vangnetuitkering dient door het college van burgemeester en wethouders te worden ingediend, ook indien de uitvoering van de Participatiewet aan een samenwerkingsverband is overgedragen (meer informatie hierover in de toelichting onderaan het formulier). De ondertekening geschiedt door burgemeester en secretaris.

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Gouda verklaart dat het voor 15 augustus 2018 de genoemde interne en externe maatregelen heeft getroffen om te komen tot verdere tekortreductie.

Datum: 8/6/2018

De secretaris,

Naam van de ondertekenaar: E.M. Branderhorst

De burgemeester,

Naam van de ondertekenaar: M. Schotemaker

2. Instemming gemeenteraad

In artikel art. 10, eerste lid, onderdeel d, BPw staat dat deze verklaring de instemming van de gemeenteraad moet hebben. Met de instemming van de gemeenteraad bevestigt de gemeenteraad dat het college inzicht heeft gegeven in de maatregelen die zijn getroffen om het tekort te reduceren. De instemming heeft geen betrekking op het inhoudelijk oordeel dat de gemeenteraad eventueel over de maatregelen van het college heeft uitgesproken. De gemeenteraad hoeft het dus niet eens te zijn met de maatregelen.

De ondertekening geschiedt door burgemeester en griffier. De gemeenteraad dient uiterlijk voor het moment van indiening van het verzoek haar instemming te hebben gegeven, uiterlijk 15 augustus 2018.

De gemeenteraad van de gemeente Gouda stemt in met de onder 1. afgegeven verklaring door het college van deze gemeente.

Datum: 12-7-2018

Ondertekening

De voorzitter,

Naam van de ondertekenaar: dr. M. Schoemaker

De griffier,

Naam van de ondertekenaar:
mr. drs. E. J. Korman - Moorman

Achtergrondinformatie bij dit formulier

Wet- en regelgeving

In het BPw is geregeld dat het college alleen via een door de minister van SZW beschikbaar gesteld aanvraagformulier een verzoek tot een vangnetuitkering kan indienen, als bedoeld in artikel 74 van de Participatiewet. De verklaring college eerste verzoek kunt u vinden in het BPw, artikel-10, eerste lid, onder d. De verklaring college bij vervolgvraag kunt u vinden in het BPw artikel 10, eerste lid, onder d, jo. artikel 10, tweede lid. In het BPw staat dat de verklaring van het college een toelichting omvat zoals gevraagd in het modelaanvraagformulier (BPw, artikel 10, onderdeel e).

Aanvraagprocedure

Een verzoek om een vangnetuitkering over 2017 dient uiterlijk op 15 augustus 2018 te zijn ontvangen door de Toetsingscommissie vangnet Participatiewet. Omdat sprake is van een fatale termijn worden verzoeken die na 15 augustus 2018 door de Toetsingscommissie vangnet Participatiewet worden ontvangen, niet in behandeling genomen. Het college dient het verzoek digitaal door middel van het webformulier op www.toetsingscommissievp.nl in te dienen. Na de aangegeven datum is dit webformulier niet meer beschikbaar.

De toekenning van een vangnetuitkering gebeurt uitsluitend op verzoek van het college van burgemeester en wethouders van de tekortgemeente en nadat is vastgesteld dat aan alle geldende eisen wordt voldaan. Blijkens artikel 8c, eerste lid, van de Participatiewet, kan het indienen van een verzoek tot vangnetuitkering niet worden overgedragen aan het bestuur van een openbaar lichaam op grond van de Wet gemeenschappelijke regelingen.

Bij het indienen van een verzoek tot vangnetuitkering moet het college verklaren dat het maatregelen heeft getroffen om tot tekortreductie te komen. Deze verplichting gaat verder dan het tijdelijk vangnet, waarbij het feitelijk uitvoeren van maatregelen niet vereist was. Verdere toelichting op de aanvraagprocedure en de vangnetuitkering 2017 kunt u vinden op: www.toetsingscommissievp.nl

Via het aanvraagformulier hoeft het college geen informatie te verstrekken over de jaarcijfers (toegekend budget, de netto uitkeringslasten en de door de accountant gerapporteerde foute of onzekere bestedingen), aangezien het ministerie –mede op basis van de SiSa-verantwoording- al over deze gegevens beschikt en zij de toetsingscommissie daarover zal informeren.

Ondersteuning Divosa

Divosa, de vereniging van leidinggevenden in het Sociaal Domein, zal periodiek bijeenkomsten organiseren waarbij wordt ingegaan op de vangnetuitkering. Daarnaast heeft Divosa een [factsheet maatregelen](#) uitgegeven o.b.v. de informatie uit de vangnetuitkering 2015.

www.rijksoverheid.nl/documenten/publicaties/2016/10/19/tool-verdeelmodel-bijstandsbudgetten-2017
www.divosa.nl/diensten/divosa-benchmark